

Font Vella o Font de les Eres

L'Estany

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Nucli Urbà. Carretera de Barcelona - Carrer de l'Esport
Emplaçament Al costat de la carretera C-59 en travessar el nucli urbà de la població.
Alçada: 869

Coordenades:

Latitud: 41.86761
Longitud: 2.11316
UTM Est (X): 426402
UTM Nord (Y): 4635457

Classificació

Número de fitxa 08079 - 38
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL 6858-I 24/3/2014
Número inventari Si, IPA 16465
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de l'Estany
Autoria de la fitxa Anna Chàvez Calm - Isidre Pastor Batalla
Data de registre de la fitxa: dv., 15/07/2016 - 02:00

Descripció

Construcció excavada sota el nivell del sòl, formada per unes escales descendents de lloses de pedra, protegides per murs de contenció de paredat ordinari, coronats per carreus que conformen una esquena d'ase de secció triangular. La part més baixa de la construcció és formada per una volta de mig punt de paredat ordinari. La font se situa al nivell inferior, i compta amb bancs de pedra sobresortint de les parets laterals. Al davant de l'arc que presideix l'escala descendent, hi ha una llosa de pedra amb diverses inscripcions en baix relleu que inclouen la data 1756. .

Observacions:

D'ús quotidià per als veïns, constitueix un referent d'identitat per als estanyencs.

Història

El 1756 es va construir la font de les Eres, que va passar a anomenar-se la font Vella a partir de la construcció, abans del 1882, de la font del Prat.

La làpida conservada al davant de l'accés deixa ben clar que el seu promotor va ser el doctor Ferran Macià, degà de la catedral de Vic des del 1725 fins a la seva mort el 1761, i una de les Cinc Dignitats Reials encarregades d'administrar l'abadia de Santa Maria de l'Estany en aquell moment (i per això mateix, consenyor de l'Estany). Cal llegir-la així: "Dr. Fernando Macià degà 1756".

La interpretació de la làpida és la següent: la paraula "Fernando" (Ferran, en la forma castellana, que és com es devia fer dir) ha estat abreviada: només s'hi llegeixen les lletres "FERdo". El dibuix d'una mà es refereix a la lletra M o a la síl·laba MA (de la mateixa manera que a l'escut municipal de Manlleu hi ha dibuixat una mà). Afegint a aquesta M les quatre lletres que envolten el relleu de la mà (llegides de baix a dalt, les de l'esquerra, i de dalt a baix, les de la dreta), es conforma el cognom MACIÀ. La paraula "degà" no és que sigui incompleta: senzillament s'ha sobreposat l'E a la D (per raons d'espai i de composició). Des del punt de vista de l'espectador, a l'esquerra, a la part de dalt, podem veure dibuixat un bonet (el tipus de barret que portaven els canonges) i, a sota, un sagrat cor de Jesús. A la part dreta, el dibuix d'una torre heràldica. Una figura semblant és la que llueix l'actual escut municipal de l'Estany.

En un document de l'any 1890 apareix citada com "la Fuente municipal del Estany, á dos minutos fuera del centro de la población (...) de agua permanente." [Tabé, 1890, pàg. 11]

En diverses ressenyes històriques contemporànies s'indica que quan es construí la font del Prat, la font de les Eres passà a anomenar-se com a "font vella" però, tal com hem vist, en el document de 1890 la font de les Eres encara s'anomena com a "font municipal", de manera que el seu canvi de denominació possiblement fou adoptant-se popularment de manera gradual en el decurs del segle XX.

La font Vella apareix a diversos plànols històrics; al projecte de la carretera provincial (1882), al mapa planimètric de la Mancomunitat de Catalunya (1914/1936), al projecte de variant de la carretera (1934), així com en diverses fotografies històriques.

Durant l'any 1973 es realitzà una intervenció de conservació de la Font Vella, dirigida per l'arquitecte Camil Pallàs i Arisa; cap del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de la Diputació Provincial de Barcelona. Les actuacions previstes en la documentació conservada preveïen adequar el desguàs de la font fins a la Mina, així com treballs de conservació dels paraments de pedra; amb un pressupost de 149.993'00 Ptes.

Bibliografia

AADD (1995). "Dades històriques del poble", dins el Programa de Festa Major de l'Estany. Ed. Ajuntament de l'Estany.

AADD (2009). Aproximació a la toponímia del Moianès. Rafael Dalmau Editors.

COSTA, Enric (2003). Inventari de recursos turístics del Moianès, Inèdit, Moià.

GUTIERREZ Daniel; MORROS Jordi; URBIOLA Marta (2014). Projecte museogràfic del paisatge cultural de l' Estany. L'Estany, història i natura, el domini de la terra i el domini de l'aigua. TEGULA Arquitectura i Patrimoni Cultural. Ajuntament de l'Estany (Moianès).

POU, Aureli-VINYETA, Ramon (1974). L'Estany. Guia turística, Editorial Montblanc Martín. Barcelona.

RODRÍGUEZ i LARA, J.L (1991). "El molí del Grau de l'Estany", a La Tosca, no. 480-481. Maig-juny de 1991 Moià. p 24-25.

RODRÍGUEZ i LARA , J.L (1999). "Les fonts de l'Estany", a Programa de Festa Major, Ed. Ajuntament de l'Estany.

TABÉ, Matías; De CLASCÀ, Antonio (1890). Aguas minero-medicinales del Estany descubiertas en 1852. Tipolitografia Luis Tasso. Barcelona.

